

**ՄԱՐԴՈՒ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԱՐԴՈՒ  
ԻՐԱՎՈՒՆԲՆԵՐԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ  
ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Մարդու արժանապատվության պաշտպանության, ապահովման և պահպանման վերաբերյալ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի կողմից արտահայտած դոկտրինալ մոտեցումների կառուցվածքահամակարգային վերլուծությունը թույլ է տալիս առանձնացնել մարդու արժանապատվության արժեքային բովանդակությունն արտացոլող և որպես մարդու արժանապատվության ապահովման, պահպանման և պաշտպանության երաշխիքներ ծառայող հիմնարար միջազգային իրավական դրույթների համախմբությունը:

Մարդու արժանապատվության ճանաչմանը և պաշտպանությանը վերաբերող Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատական պրակտիկայում արտահայտված իրավական դիրքորոշումները Հայաստանի Հանրապետության համար պետք է դիտարկվեն որպես արժեքային համակարգի պաշտպանության իրականացման որոշակի իրավական հիմքեր:

**Հանգուցային բառեր և արտահայտություններ՝** մարդու արժանապատվություն, իրավական դիրքորոշումներ, պաշտպանություն, երաշխիքներ, դոկտրինալ մոտեցումներ, իրավական հիմք:

Մարդու արժանապատվության պաշտպանության երաշխավորման համար էական նշանակություն ունեն Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (այսուհետ՝ Դատարան) իրավական դիրքորոշումները և մեկնաբանությունները: Դրանք առավել արդիական են

հատկապես սահմանադրաիրավական նոր կարգավորումների և եվրոպական միասնական իրավական չափորոշիչների սահմանման համատեքստում:

Այդ առումով մարդու արժանապատվության վերաբերյալ Դատարանի դոկտրինալ մոտեցումները պայմանականորեն բաժանենք հետևյալ խմբերի.

1) մարդու կյանքի իրավունքի որպես մարդու արժանապատվության կառուցվածքի հիմնական տարրի վերաբերյալ,

2) խոշտանգումների և այլ բռնի գործողությունների արգելումը որպես մարդու արժանապատվության պաշտպանության տարրի վերաբերյալ,

3) մարդու կյանքի, անձնական և ընտանեկան գաղտնիքի պահպանման որպես մարդու արժանապատվության ապահովման տարրի վերաբերյալ,

4) անձի ազատության և անձնական անձեռնմխելիությունը որպես մարդու արժանապատվության հիմնական տարրի վերաբերյալ,

5) քրեական դատավարությունում անձի տեղեկատվության իրավունքի պահպանումը որպես մարդու արժանապատվության պաշտպանության տարրի վերաբերյալ:

Դատարանը, իր բազմաթիվ որոշումներում անդրադառնալով մարդու արժանապատվության կառուցվածքի, պաշտպանության ու ապահովման խնդիրներին, վեր է հանել դոկտրինալ այն մոտեցումները, որոնք իրենց իրավակիրառական ու իրավաբանական առումներով ինքնին դիտարկվում են և միաժամանակ հավակնում որպես եվրոպական միասնական իրավական չափորոշիչներ:

Այսպես, կյանքի իրավունքը, ըստ Դատարանի, քսենոլոգիական արժեքների համակարգում մարդու այն հիմնարար իրավունքն է, առանց որի այլ իրավունքների և ազատությունների գոյությունը և իրացումը դառնում են իմաստազուրկ, ընդ որում՝ այդ իրավունքը միաժամանակ հանդիսանում է ժողովրդավարական հասարակության արժեքների պահպանման ու ապահովման երաշխիքն է<sup>1</sup>:

Պետության պոզիտիվ պարտականությունն է պաշտպանել մարդու կյանքի իրավունքը իրավական արդյունավետ մեխանիզմների սահմանման և իրացման միջոցով<sup>2</sup>:

Այնուհետև խոշտանգումների արգելումը՝ որպես միջազգային մարդասիրական իրավունքի հիմնարար սկզբունք, մի կողմից՝ կրում է պարտադիր կատարման բացարձակ պահանջի բնույթ<sup>3</sup>, իսկ մյուս կողմից՝ այդպիսի խոշտանգումների ու մարդու արժանապատվությունը նվաստացնող վերաբերմունքի ու պատժի արգելումն ինքնին արդարացված է խոշտանգումների ենթարկված գոհի ցանկացած գործողության համար<sup>4</sup>:

Հետևաբար, խոշտանգումների արգելումը չի կարող պայմանավորված լինել որևէ բացառությամբ, անգամ արտակարգ իրավիճակների պայմաններ

րում<sup>5</sup> կամ ահաբեկչության<sup>6</sup> ժամանակ: Ավելին՝ կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի շրջանակներում պետական իշխանության մարմիններն իրավունք չունեն կիրառել խոշտանգումներ և անմարդկային ու արժանապատվությունը նվաստացնող ցանկացած վերաբերմունք<sup>7</sup>:

Մարդու արժանապատվությունը նսենացնող ցանկացած գործողություն կարող է ձանաչվել որպես խոշտանգում նույնիսկ նվազագույն դաժանության դրսևորման պարագայում: Այդպիսի դաժանության գնահատականը կարող է կրել հարաբերական բնույթ՝ կախված այն հանգամանքից, որ խոշտանգում որակված գործողությունը պայմանա-

<sup>5</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 18.01.1978 թ. որոշումը «Իռլանդիան ընդդեմ Միացյալ Թագավորության» (*«Irlande c. Royaume-Uni»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 25.04.1978 թ. որոշումը «Թայրերն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության» (*«Tyrer c. Royaume-Uni»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 04.12.1995 թ. որոշումը «Ռիբիշն ընդդեմ Ավստրիայի» (*«Ribitsch c. Autriche»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 17.12.1996 թ. որոշումը «Ահմեդն ընդդեմ Ավստրիայի» (*«Ahmed c. Autriche»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 03.02.2007 թ. որոշումը «Հուրտադոն ընդդեմ Իտալիայի» (*«Hurtado c. Italie»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 30.02.1998 թ. որոշումը «Ավիս Էնթերփրայզիսն ընդդեմ Հունաստանի» (*«Avis Enterprises c. Grece»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 27.08.1992 թ. որոշումը «Թոմասին ընդդեմ Ֆրանսիայի» (*«Tomas c. France»*) գործով:

<sup>6</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 18.12.1996 թ. որոշումը «Ակսոյն ընդդեմ Թուրքիայի» (*«Aksoy c. Turquie»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 25.09.1997 թ. որոշումը «Այդինն ընդդեմ Թուրքիայի» (*«Aydin c. Turquie»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 24.04.1998 թ. որոշումը «Սելջուկն ու Ասկերն ընդդեմ Թուրքիայի» (*«Selçuk et Asker c. Turquie»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 11.07.2000 թ. որոշումը «Դիկմենն ընդդեմ Թուրքիայի» (*«Dikme c. Turquie»*) գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 28.10.1998 թ. որոշումը «Ասսենովը և ուրիշները ընդդեմ Բուլղարիայի» (*«Assenov et autres c. Bulgarie»*) գործով:

<sup>7</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 28.07.1999 թ. որոշումը «Սելմունին ընդդեմ Ֆրանսիայի» (*«Selmouni c. France»*) գործով:

<sup>1</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 27.06.2000 թ. որոշումը «Իլհանն ընդդեմ Թուրքիայի» (*«Ilhan c. Turquie»*) գործով, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 27.06.2000 թ. որոշումը «Սալմանը ընդդեմ Թուրքիայի» (*«Ilhan c. Turquie»*) գործով:

<sup>2</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 24.10.2002 թ. որոշումը «Մասատրիոնն ընդդեմ Իտալիայի» (*«Masatromatteo c. Italie»*) գործով:

<sup>3</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 29.04.1997 թ. որոշումը «Էյջ Էլ Ռենն ընդդեմ Ֆրանսիայի» (*«H. L. R. c. France»*) գործով:

<sup>4</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 06.04.2000 թ. որոշումը «Լաբիտանն ընդդեմ Իտալիայի» (*«Labita c. Italie»*) գործով:

վորված է գոհի ֆիզիկական կամ հոգեբանական վիճակից, սեռից, տարիքից և այլ հանգամանքներից<sup>1</sup>:

Որպես խոշտանգում կարող է որակվել ոչ միայն ֆիզիկական, այլև հոգեբանական բռնությունը: Բնականաբար, չպետք է բացառել խոշտանգման կիրառման սպառնալիքի առկայությունը, որն ինքնին ևս ընկալվում է որպես իրական խոշտանգում<sup>2</sup>:

Էական է նաև այն մոտեցումը, որ պետությունը պարտավոր է բացատրություններ տալ կալանքի տակ գտնվող անձի վնասվածքների կամ այլ մարմնական վնասվածքների առաջացման համար, եթե մինչև կալանավորումը տվյալ անձը մարմնական վնասվածքներ չի ունեցել, հակառակ պարագայում այն ընկալվում է որպես խոշտանգումների կիրառման փաստ<sup>3</sup>:

Իսկ կալանավորվածներին ազատագրկման վայրերում պահելն ինքնին նրանց արժանապատվությանը պատճառում է տառապանքներ: Այսպես, ըստ Դատարանի՝ պաշտոնատար անձանց կանխամտածված այն գործողությունները, որոնք հանգեցնում են մարդու արժանապատվությանը նվաստացնող վերաբերմունք, պայմանավորված են գոհի մոտ վախի, ձնշվածության և ոչ լիարժեքության, վիրավորանքի և ստորացման զգացում առաջացնելու հնարավորությամբ<sup>4</sup>: Նույնիսկ բավական է այն, որ

գոհն ապրել է ստորացումներ ինքն իր սեփական աչքի առաջ, անգամ, եթե նա չի ստորացվել մեկ ուրիշի աչքի առաջ<sup>5</sup>:

Մարդու մասնավոր կյանքի, անձնական և ընտանեկան գաղտնիքի պահպանման որպես մարդու արժանապատվության ապահովման տարրի վերաբերյալ Դատարանի իրավական դիրքորոշումները կառուցված են Մարդու իրավունքների և հիմնական ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածով ամրագրված Մարդու մասնավոր կյանքի, անձնական և ընտանեկան գաղտնիքի իրավունքի իրացման ու սահմանափակման հիմքերի վրա:

Այսպես, ըստ Դատարանի՝ հանցագործության քննության շրջանակներում անհրաժեշտ տեղեկատվության պարզման նպատակներով իրականացվող գործողությունները պետք է սահմանափակված լինեն օրինականության սահմաններում՝ հաշվի առնելով հետապնդվող նպատակի իրավաչափությունը և դրա հստակության բավարար աստիճանի առկայությունը, որպեսզի չխախտվի պետական մարմինների օրինական գործողությունների, հայեցողության և մարդու մասնավոր կյանքին նրանց կամայական միջամտության սահմանները<sup>6</sup>:

---

տարանի 26.10.2000 թ. որոշումը «Կուդլան ընդդեմ Լեհաստանի» («Kudla c. Pologne») գործով:

<sup>1</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 28.07.1999 թ. որոշումը «Սելմունին ընդդեմ Ֆրանսիայի» («Selmouni c. France») գործով:

<sup>2</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 06.06.2000 թ. որոշումը «Մեգին ընդդեմ Միացյալ Թագավորության» («Magee c. Royaume-Uni») գործով:

<sup>3</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 06.04.2000 թ. որոշումը «Լաբիտան ընդդեմ Իտալիայի» («Labita c. Italie») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 11.07.2000 թ. որոշումը «Դիկմեն ընդդեմ Թուրքիայի» («Dikme c. Turquie») գործով:

<sup>4</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 29.04.2002 թ. որոշումը «Փրիթթին ընդդեմ Միացյալ Թագավորության» («Pretty c. Royaume-Uni») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դա-

<sup>5</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 16.12.1997 թ. որոշումը «Ռանինեն ընդդեմ Ֆինլանդիայի» («Raninen c. Finlande») գործով:

<sup>6</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 26.04.1985 թ. որոշումը «Մալունեն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության (հոդված 50)» («Malone c. Royaume-Uni (Article 50)») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 24.04.1990 թ. որոշումը «Կռուսլին ընդդեմ Ֆրանսիայի» («Kruslin c. France») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 14.09.1987 թ. որոշումը «Հուվիգ ընդդեմ Ֆրանսիայի» («Huvig c. France») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 14.09.1987 թ. որոշումը «Գիլլուն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության (հոդված 50)» («Gillow c. Royaume-Uni (Article 50)») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 26.03.1987 թ. որոշումը «Լինդեռն ընդդեմ Շվեդիայի» («Leander c. Suede») գործով:

Կամ, օպերատիվ-հետախուզական մարմինների գործունեությունը կարող է իրականացվել միայն օրենքի հիման վրա և օրենքին համապատասխան և պետք է վերահսկվի նրանց գործունեության նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու լիազորություններով օժտված մարմինների կողմից: Ըստ 'Դատարանի' վերահսկիչ գործառնությունները պետք է ենթարկվեն օրինականության և իրավունքի գերակայության սկզբունքներին, իսկ դատական վերահսկողությունը պայմանավորված լինի առավել արդյունավետ, անկախության և անաչառության երաշխիքներով<sup>1</sup>:

Հեռախոսային խոսակցությունների գաղտնալսումը, ձայնագրումը և փոխանցումը կապված են մարդու մասնավոր կյանքի, նրա արժանապատվության, անձնական և ընտանեկան գաղտնիքի միջամտության հետ: Այդ առումով Դատարանը արտահայտել է այն իրավական դիրքորոշումը, որ օրենքը պետք է հստակ կանոնակարգի նման օպերատիվ միջոցառումների անցկացման կանոնները և նախատեսի մարդու անձնական կյանքի ոլորտը կամայական միջամտությունից պաշտպանության միջոցներ<sup>2</sup>:

Անձի ազատության և անձնական անձեռնմխելիությունը որպես մարդու արժանապատվության հիմնական տարրի վերաբերյալ Դատարանը սահմանել է օրինականության և իրավաչափության սկզբունքներին համապատասխանող ազատագրկման և ազատության սահ-

մանափակման հիմքերի սպառիչ ցանկը, որը ներառում է.

ա) իրավասու դատարանի կողմից դատապարտված անձին օրինական կալանքի տակ պահելը,

բ) անձին օրինական բերման ենթարկելը կամ կալանավորելը օրենքին համապատասխան ուժի մեջ մտած դատարանի որոշումը չկատարելու համար,

գ) անձին օրինական բերման ենթարկելը օրենքում նշված ցանկացած պարտավորության կատարման ապահովման նպատակով,

դ) իրավախախտում կատարելու հիմնավոր կասկածանքով անձին բերման ենթարկելը և կալանավորելը իրավասու մարմին հասցնելու նպատակով,

ե) անձին օրինական կարգով բերման ենթարկելը, երբ բավարար հիմքեր կան կասկածելու իր կողմից իրավախախտում կատարելու մեջ կամ խանգարելու նրան թաքնվել այն կատարելուց հետո,

է) օրինական որոշման հիման վրա անչափահասին կալանավորումը դատիարակչական վերահսկման համար կամ նրա կալանավորումը կապված իրավասու մարմին ներկայանալու հետ,

ը) անձանց օրինական կալանավորումը վարակիչ հիվանդությունների տարածումը կանխարգելելու նպատակով, հոգեկան հիվանդների, հարբեցողների, թմրամոլների կամ թափառաշրջիկների օրինական կալանավորումը, անձին օրինական բերման ենթարկելը կամ կալանավորելը՝ նրա անօրինական կարգով մուտքը երկիր կանխարգելելու նպատակով կամ անձին օրինական կալանավորումը, որի դեմ կիրառվում են նրան արտաքսելու կամ հանձնելու միջոցներ<sup>3</sup>:

Պետական իշխանության մարմինների կամայականություններից զերծ պա-

<sup>1</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 04.05.2000 թ. որոշումը «Ռոտարու ընդդեմ Ռումինիայի» («Rotaru c. Roumanie») գործով:

<sup>2</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 24.04.1990 թ. որոշումը «Կռուսլին ընդդեմ Ֆրանսիայի» («Kruslin c. France») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 24.04.1990 թ. որոշումը «Յուվիգ ընդդեմ Ֆրանսիայի» («Huvig c. France») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 06.09.1978 թ. որոշումը «Կլասս և օտրես ընդդեմ Գերմանիայի» («Klass et autres c. Allemagne») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 26.04.1985 թ. որոշումը «Մալոնն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության (հոդված 50)» («Malone c. Royaume-Uni (Article 50)») գործով:

<sup>3</sup> Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 25.05.1997 թ. որոշումը «Էրիկսենն ընդդեմ Նորվեգիայի» («Ericsen c. Norvege») գործով: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 01.07.1997 թ. որոշումը «Ջիուլիան Մանզոնին ընդդեմ Իտալիայի» («Giulia Manzoni c. Italie») գործով:

հելու մարդու արժանապատվության պաշտպանության կարևորագույն երաշխիքը, ըստ Դատարանի.

1) դա այն պահանջի ամրագրումն է, ըստ որի՝ ազատագրվումը պետք է իրականացվի անկախ դատական վերահսկողության ներքո և ուղեկցվի այդ մարմինների ոչ իրավաչափ գործողությունների համար պատասխանատվության ամրագրմամբ,

2) անձին կալանավորման գործընթացը պետք է իրականացվի մրցակցության սկզբունքի հիման վրա և երաշխավորի կողմերի իրավահավասարությունը, այդ թվում՝ փաստաբանի կողմից քննության նյութերի նկատմամբ հասանելիության ապահովումը,

3) անձի ազատության սահմանափակումը չպետք է գերազանցի դատարանի կողմից սահմանված ժամկետը, իսկ կասկածյալի անազատության մեջ գտնվելու ժամանակը ևս ներառվում է կալանքի տակ պահելու ժամկետի մեջ<sup>1</sup>,

4) անձին անօրինական բերման ենթարկելու համար պատասխանատվությունը կրում են պետական մարմինները,

5) հանցագործություն կատարելու մեջ կասկածանքով բերման ենթարկված անձին մեղադրանք չառաջադրելը և քրեական գործը հետագայում դատարան չուղարկելը չի նշանակում, որ կասկածյալի ազատության սահմանափակումը նշանակել է ազատության և անձնական անձեռնմխելիության խախտում: Քննչական մարմինները պարտավոր չեն ունենալ կալանավորման կամ բերման ենթարկելու պահին մեղադրանք առաջադրելու համար բավարար ապացույցներ,

6) ցանկացած ազատագրվում կամ ազատության սահմանափակում պետք է լինի օրինական, իսկ ցանկացած բերման ենթարկված կամ կալանավորված անձ

պետք է կանգնի դատարանի առջև՝ նրա ազատագրվման հարցը քննելու և ըստ էության՝ որոշում կայացվելու համար<sup>2</sup>:

Քրեական դատավարությունում անձի տեղեկատվության իրավունքի պահպանումը որպես մարդու արժանապատվության պաշտպանության տարրի վերաբերյալ Դատարանն արտահայտել է հետևյալ իրավական մոտեցումները.

ա) բերման ենթարկվող կամ կալանավորվող յուրաքանչյուր անձ իրավունք ունի այդպիսի գործողությունների հիմքերի մասին տեղեկանալու և առարկություն ներկայացնելու հնարավորության իրավունք<sup>3</sup>,

բ) կասկածյալի (մեղադրյալի) լռությունը դատավարության ընթացքում ցուցմունք տալուց հրաժարվելու հետևանքով չպետք է սխալ մեկնաբանվի պաշտոնատար անձանց կողմից և հանգեցնի հարցաքննվողի համար բացասական հետևանքների, ի վերջո անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ կասկածյալի (մեղադրյալի) լռությունը կարող է դիտարկվել որպես փաստաբանի խորհուրդների իրականացում,

գ) բերման ենթարկելու պահից կասկածյալին պետք է ընձեռնվի իրավաբանական օգնություն ստանալու հնարավորություն: Դատաքննության արդարության սկզբունքը կասկածյալի (մեղադրյալի) դատավարության սկզբնական փուլերում փաստաբանական օգնության իրավունքի իրացման մեջ է, իսկ պաշտոնատար անձանց՝ այդ իրավունքի իրականացման մերժումը բերման ենթարկելուց հետո առաջին 48 ժամվա ընթացքում պետք է դիտարկվի որպես բերման ենթարկվածի արդար դատաքննության իրավունքի խախտում և այլն:

<sup>1</sup> Տես Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 27.11.1997 թ. որոշումը «Կ.-Ֆ.-ն ընդդեմ Գերմանիայի» («K.-F. c. Allemagne») գործով:

<sup>2</sup> Տես Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 24.11.1994 թ. որոշումը «Կեմաշն ընդդեմ Ֆրանսիայի № 3» («Kemmaché c. France (N° 3)») գործով:

<sup>3</sup> Տես Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի 14.11.1960 թ. որոշումը «Լոուլեսսն ընդդեմ Իռլանդիայի (№ 1)» («Lawless c. Irlande (N° 1)»):

Այսպիսով՝ մարդու արժանապատվության պաշտպանության, ապահովման և պահպանման վերաբերյալ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի կողմից արտահայտած դոկտրինալ մոտեցումների կառուցվածքահամակարգային վերլուծությունը թույլ է տալիս առանձնացնել մարդու արժանապատվության արժեքային բովանդակությունն արտացոլող և որպես մարդու արժանապատվության ապահովման, պահպանման և պաշտպանության երաշխիքներ ծառայող հիմնարար

միջազգային իրավական դրույթների համախմբությունը:

Մարդու արժանապատվության ճանաչմանը և պաշտպանությանը վերաբերող Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատական պրակտիկայում արտահայտված իրավական դիրքորոշումները Հայաստանի Հանրապետության համար պետք է դիտարկվեն որպես արժեքային համակարգի պաշտպանության իրականացման որոշակի իրավական հիմքեր:

Հոդվածի ներկայացման տարեթիվը՝ 17.09.2014

## **ԳՐԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի որոշումների ժողովածու. [http://echr.coe.int/ECHR/Homepage\\_En/](http://echr.coe.int/ECHR/Homepage_En/)

## **ПРАВОВЫЕ ПОЗИЦИИ И КОММЕНТАРИИ ЕВРОПЕЙСКОГО СУДА ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА ОТНОСИТЕЛЬНО ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ДОСТОИНСТВА**

### **МАРГАРИТА ВАРДАНИЯН**

*Государственная академия управления РА, соискатель*

Структурно–системный анализ доктринальных подходов, представленный Европейским судом по правам человека, относительно защиты, обеспечения и сохранения человеческого достоинства дает возможность разделения совокупности основополагающих, международных правовых положений, которые отражают содержание ценностей человеческого достоинства и служат в качестве гарантий для обеспечения, сохранения и защиты человеческого достоинства.

Правовые позиции, выраженные в судебной практике Европейского суда по правам человека, касающиеся признания и защиты человеческого достоинства, для Республики Армения должны рассматриваться в качестве определенных правовых основ для защиты системы ценностей.

# LEGAL POSITIONS AND COMMENTS OF EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS WITH RESPECT TO HUMAN DIGNITY

**MARGARITA VARDANYAN**

*Public Administration Academy of RA, Applicant*

Structure and systematic analysis of doctrinal approaches taken by the European Court of Human Rights with regard to protection, assurance and maintainance of human dignity enables to separate the fundamental, international and legal provisions reflecting the contents of values of human dignity and serving as guarantees for assurance, maintainance and protection of human dignity.

Legal positions expressed in the jurisprudence of the European Court of Human Rights with regard to recognition and protection of human dignity for the Republic of Armenia should be considered as a specific legal framework for the protection of system of values.